

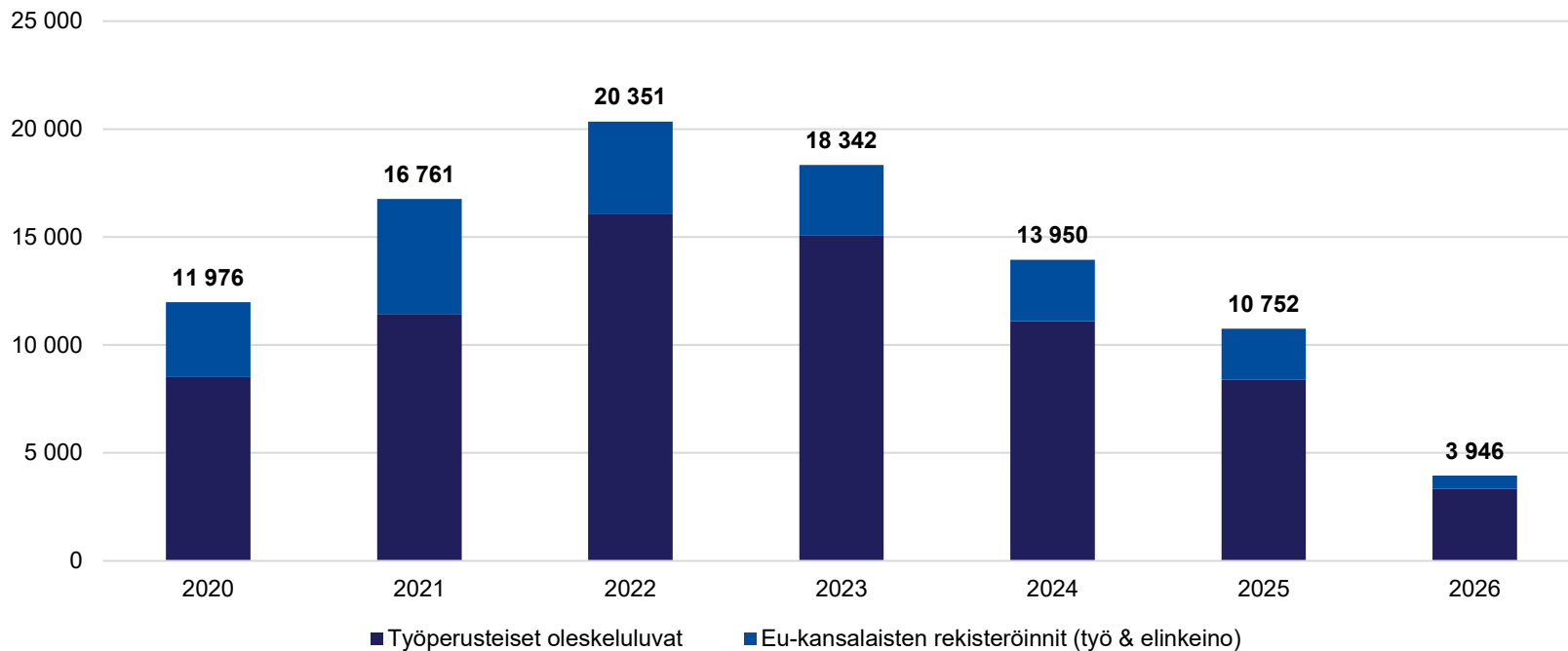
Selvitys: työperusteisen maahanmuuton mallit

Työministeri Marttisen mediatilaisuus 22.6.2026

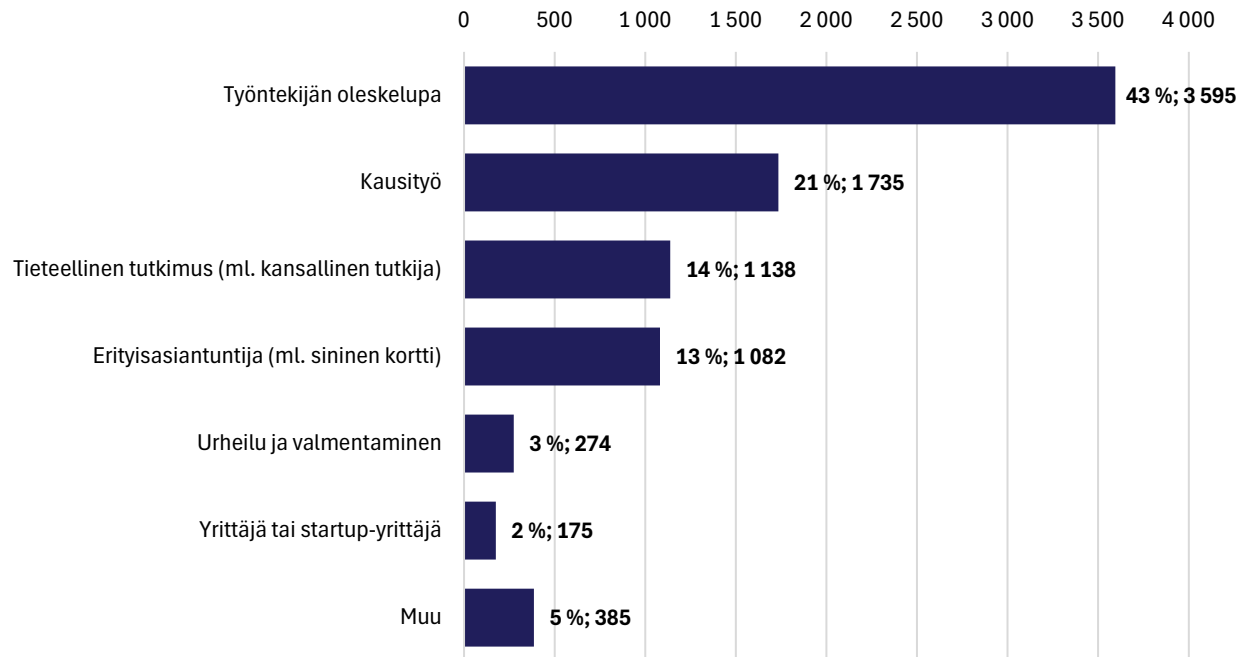

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työperusteisen maahanmuuton kehitys 2020–2026

Eniten Suomeen tullaan työntekijäammatteihin

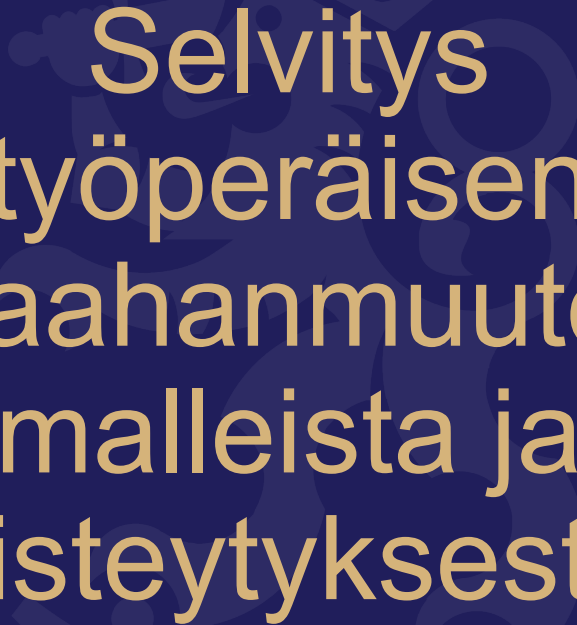
- Työntekijän oleskelulupien yleisimmät ammattiryhmät olivat hitsaajat, kokit ja siivoajat vuonna 2025.
- Erytisasiantuntijat työskentelevät useimmiten ohjelmistoalalla.
- Taloustilanne heijastuu työperäiseen maahanmuuttoon. Ensimmäisten oleskelulupahakemusten määrä on ollut kasvussa alkuvuonna 2026, erityisesti työntekijän ja erityisasiantuntijan luissa.

Vuonna 2025 työn perusteella myönnettyjen 1. oleskelulupien jakauma hakijaryhmittäin.

Suomen nykyinen malli perustuu työnantajien kysyntään

- Suomeen tuleminen vaatii aina työsuhteen tai työtarjoituksen työnantajalta.
  - Suomessa ei ole käytössä mm. kiintiöitä työperusteisesti muuttaville
- Oleskeluluvan saamisen ehtona on ennalta määrättyjen edellytysten täyttyminen.
  - Edellytykset osittain yleisiä ja osittain riippuvaisia oleskelulupakategoriasta, esim. palkkaedellytys
- Vastuu työperusteisen maahanmuuttajan osaamisen varmistamisesta on lähtökohtaisesti rekrytoivalla työnantajalla.
- Työperäistä maahanmuuttoa kehitetään osana Talent Boost -ohjelmaa. Work in Finland tukee työnantajia kansainvälisissä rekrytoinneissa.

Selvitys
työperäisen
maahanmuuton
malleista ja
pisteytyksestä

Pisteytys ei ole yksi yhtenäinen järjestelmä, vaan toteutuksia on useita

- Työ- ja elinkeinoministeriön selvitys kartoitti:
  - millaisia työperäisen maahanmuuton malleja eri maissa on käytössä ja miten pisteytystä hyödynnetään niissä
  - mitä havaintoja kansainvälisistä malleista voidaan tehdä Suomen näkökulmasta
- Pisteytys = **hakijoita arvioidaan etukäteen määritellyillä kriteereillä**, kuten koulutus, kielitaito, työkokemus ja ikä.
- **Tavoitteet vaihtelevat**: pisteytys voi olla polku pysyvään oleskeluun tai työnhakulupaan ilman työtarjousta tai kannustin parempaan kotoutumiseen.
- Pisteytystä voidaan hyödyntää laajasti työperusteisiin oleskelulupiin tai kohdennetusti tiettyihin kategorioihin.

Pisteytystä toteutetaan pääasiassa kahdella mallilla

	Miten toimii	Edellytykset	Käytössä
Ranking-malli	Perustuu kilpailuun. Hakijat asetetaan paremmuusjärjestykseen, ja vain korkeimmat pisteet saaneet kutsutaan hakemaan lupaa.	Raskaammat hallinnolliset rakenteet, toimii parhaiten suurella maahanmuuton määrällä, jolloin kilpailuasetelman luominen mahdollista. Pisteytys on pysyvän työperusteisen maahanmuuton ydin, ei riippuvainen olemassa olevasta työpaikasta.	Kanada, Australia
Kynnysmalli	Perustuu kelpoisuuteen. Hakijoiden on ylitettävä ennakkoon määritelty vähimmäispistemäärä, jotta luvan voi saada.	Kevyemmät hallinnolliset rakenteet, toimii pienemmälläkin maahanmuuton määrällä. Ei korvaa työnantajien kysyntää, vaan täydentää sitä. Johtaa joko määräaikaiseen tai pysyvään lupaan.	Saksa, Itävalta, Uusi-Seelanti

Pisteytys vaatii aina selkeän tavoitteen

- Pisteytyksen hyödyntäminen Suomen työperäisen maahanmuuton mallissa vaatisi määrittelyä: mihin tarpeeseen pisteytys luodaan ja mitä sillä tavoitellaan.
- Pisteytyksen kehittämiseksi tulisi määritellä vähintään:
  - Toimintalogiikka: ranking- vai kynnysperusteinen
  - Pisteytettävät elementit, painotukset, kompensatiomahdollisuudet
  - Pisteytyksestä ja sen hallinnoinnista vastaava taho
- Pisteytyksen hyödyntäminen edellyttäisi joka tapauksessa muutoksia nykyiseen järjestelmään ja todennäköisesti lisäksi muuttamisen hallinnollisia vaiheita ja taakkaa.

Esimerkkejä pisteytyksen hyödyntämisestä Suomessa

Määräaikaiseen oleskeluun tähtäävät mallit

- Referenssipolku huippuosajille
- Työnhakulupa maassa jo oleville

Pysyvyyteen tähtäävät mallit

- Kynnysperusteinen pysyvään oleskelulupaan johtava malli
- Nykyisen pysyvän luvan kehittäminen

- Pisteytyksellä tavoiteltavia asioita voidaan saavuttaa nykyistä järjestelmää kehittämällä.

Työministeri Marttisen kommentit

